

Briselē, 2020. gada 27. augustā
REV2 – aizstāj 2019. gada 18. janvāra
paziņojumu (REV1) un 2019. gada
11. aprīļa jautājumu un atbilžu dokumentu

PAZIŅOJUMS IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

APVIENOTĀS KARALISTES IZSTĀŠANĀS UN ES NOTEIKUMI CIVILTIESĪBU UN STARPTAUTISKO PRIVĀTTIESĪBU JOMĀ

Saturs

IEVADS	2
1. STARPTAUTISKA PIEKRITĪBA	3
1.1. Tiesvedība, kas uzsākta līdz pārejas perioda beigām	3
1.2. Tiesvedība, kas uzsākta pēc pārejas perioda beigām.....	4
2. LĪGUMISKAJOS UN ĀRPUSLĪGUMISKAJOS JAUTĀJUMOS PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI.....	5
2.1. Līgumsaistības	5
2.1.1. Noteikumi par Apvienotajā Karalistē piemērojamajiem tiesību aktiem.....	5
2.1.2. Noteikumi par ES piemērojamajiem tiesību aktiem.....	5
2.2. Ārpuslīgumiskas saistības	5
2.2.1. Noteikumi par Apvienotajā Karalistē piemērojamajiem tiesību aktiem.....	5
2.2.2. Noteikumi par ES piemērojamajiem tiesību aktiem.....	6
3. ATZĪŠANA UN IZPILDE	6
3.1. Tiesvedība, kas uzsākta līdz pārejas perioda beigām	6
3.2. Tiesvedība, kas uzsākta pēc pārejas perioda beigām.....	7
3.3. Ar tiesas izvēles līgumiem saistīti aspekti.....	8
4. ĪPAŠAS EIROPAS PROCEDŪRAS	9
5. PROCEDŪRAS TIESU IESTĀŽU SADARBĪBAI STARP DALĪBVALSTĪM	9

6.	MAKSĀTNESPĒJA	10
6.1.	Pamatprocedūras, kas sāktas līdz pārejas perioda beigām	10
6.2.	Pamatprocedūras, kas uzsāktas pēc pārejas perioda beigām	11
7.	CITI JAUTĀJUMI	11
7.1.	Publiskie dokumenti	11
7.2.	Juridiskā palīdzība	11
7.3.	Mediācija	12
7.4.	Eiropas e-tiesiskuma portāls	12

IEVADS

No 2020. gada 1. februāra Apvienotā Karaliste ir izstājusies no Eiropas Savienības un kļuvusi par trešo valsti¹. Izstāšanās līgumā² ir paredzēts pārejas periods, kas beigsies 2020. gada 31. decembrī. Līdz minētajam datumam Apvienotajai Karalistei un tās teritorijā pilnībā ir piemērojamas ES tiesības³.

Pārejas periodā ES un Apvienotā Karaliste risinās sarunas par nolīgumu par jaunu partnerību, jo īpaši paredzot brīvās tirdzniecības zonas izveidi. Tomēr nav skaidrs, vai pārejas perioda beigās šāds nolīgums, ja būs noslēgts, stāsies spēkā. Katrā ziņā attiecības, ko šāds nolīgums radītu, tirgus piekļuves nosacījumu ziņā ļoti atšķirtos no Apvienotās Karalistes dalības iekšējā tirgū⁴, ES muitas savienībā un PVN un akcīzes nodokļa zonā.

Bez tam pēc pārejas perioda beigām ES tiesību aktu īstenošanā un piemērošanā ES dalībvalstīs Apvienotā Karaliste būs trešā valsts.

Tādēļ visām ieinteresētajām personām un jo īpaši ekonomikas dalībniekiem tiek atgādināts par juridisko situāciju, kas būs spēkā pēc pārejas perioda beigām.

Ieteikums ieinteresētajām personām

Lai risinātu šajā paziņojumā izklāstītās sekas, ieinteresētajām personām tiek ieteikts izvērtēt agrāk izdarītās un nākotnē plānotās līgumiskās izvēles par labu Apvienotās Karalistes jurisdikcijai.

Ieinteresētajām personām, kuras plāno slēgt līgumus ar kādu personu vai uzņēmumu Apvienotajā Karalistē vai sākt tiesvedību civillietās un komercietās saistībā ar

¹ Trešā valsts ir valsts, kas nav ES dalībvalsts.

² Līgums par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas (OV L 29, 31.1.2020., 7. lpp.).

³ Ar dažiem izņēmumiem, kas paredzēti izstāšanās līguma 127. pantā, bet šā paziņojuma kontekstā nav būtiski.

⁴ Konkrētāk, brīvās tirdzniecības nolīgumā netiek ietverti tādi iekšējā tirgus principi (preču un pakalpojumu jomā) kā savstarpēja atzīšana, izcelsmes valsts princips un saskaņošana. Turklāt brīvās tirdzniecības nolīgums neatceļ nedz muitas formalitātes un kontroli (tostarp attiecībā uz preču un to izejvielu izcelsmi), nedz arī importa un eksporta aizliegumus un ierobežojumus.

Apvienoto Karalisti, vai panākt spriedumu izpildi šādās lietās, būtu jāvēršas pēc juridiskas konsultācijas.

Lūdzam ievērot,

ka šis paziņojums neattiecas uz:

- īpašiem patērētāju aizsardzības jautājumiem, kas nav saistīti ar piemērojamiem tiesību aktiem⁵; un
- ES sabiedrību tiesībām.

Šajās jomās tiek gatavoti vai jau ir publicēti citi paziņojumi⁶.

Pēc pārejas perioda beigām civiltiesību un starptautisko privāttiesību jomā piemēros šādus noteikumus.

1. STARPTAUTISKA PIEKRITĪBA

ES starptautisko privāttiesību regulējumā ir noteikti vienoti noteikumi par starptautisko piekritību civillietās un komercietās, tai skaitā maksātnespējas un ģimenes tiesību jomā. Ievērojot dažādus izņēmumus, šos vienotos noteikumus piemēro situācijās, kad atbildētāja domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā ES dalībvalstī⁷.

1.1. Tiesvedība, kas uzsākta līdz pārejas perioda beigām

Saskaņā ar izstāšanās līguma 67. panta 1. punktu attiecībā uz tiesvedību, kas sāka⁸ līdz pārejas perioda beigām, Apvienotajā Karalistē un dalībvalstīs situācijās, kurās ir iesaistīta Apvienotā Karaliste⁹, turpina piemērot ES noteikumus par starptautisko jurisdikciju.

Izstāšanās līguma 67. panta 1. punkts aptver visus ES tiesību aktus, kuros paredzēti noteikumi par jurisdikcijas kolīzijām, t. i., Eiropas Parlamenta un

⁵ Skat. šā paziņojuma 2. punktu par piemērojamiem tiesību aktiem.

⁶ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/getting-ready-end-transition-period_lv

⁷ Lai arī ES Līgumos ir paredzēti īpaši pasākumi situācijās, kad Īrija un Dānija nepiedalās šīs ES *acquis*, daļas īstenošanā, vienkāršības labad izmanto jēdzienu “ES dalībvalstis”. Attiecībā uz Dāniju skat. izstāšanās līguma 69. panta 2. un 3. punktu.

⁸ Attiecīgā gadījumā izstāšanās līguma trešās daļas VI nodaļā (“Notiekošā tiesu iestāžu sadarbība civillietās un komercietās”) izmantota terminoloģija no ES tiesību aktiem civillietās un tiesu iestāžu [sadarbības] lietās. Piemēram, jēdzienu “uzsākta tiesvedība” skat. Regulas (ES) Nr. 1215/2012 66. panta 1. punktā.

⁹ “Situācijas, kurās ir iesaistīta Apvienotā Karaliste” ir formulējums, kas atspoguļo to, ka izstāšanās līguma pamatā ir savstarpēja piemērošana, un to piemēro tikai ES un Apvienotās Karalistes attiecībās. Piemēram, tas attiecas uz tiesvedību, kurā saskaņā ar tiesību aktiem ir iesaistīts atbildētājs, kura domicils vai pastāvīgā dzīvesvieta ir Apvienotajā Karalistē, vai parādnieks, kura galveno interešu centrs atrodas Apvienotajā Karalistē.

Padomes Regulu (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās¹⁰, ¹¹kā arī *leges speciales* – īpašas tiesību normas, kurās paredzēti īpaši jurisdikcijas noteikumi¹².

Izstāšanās līguma 67. panta 1. punktā ir precizēts, ka ES noteikumi par jurisdikciju attiecas arī uz “tiesvedību vai prasībām, kas ir saistītas ar šādu tiesvedību,” pat tad, ja šāda saistīta tiesvedība ir uzsākta vai prasības ir celtas pēc pārejas perioda beigām¹³. Tas risina situācijas, kad tiesvedība par vienu un to pašu prasības pamatu un starp vienām un tām pašām pusēm ir sāka kādas dalībvalsts un Apvienotās Karalistes tiesā (*lis pendens*) attiecīgi līdz un pēc pārejas perioda beigām (vai otrādi). Mērķis ir nodrošināt, ka šajos gadījumos turpina piemērot ES noteikumus par jurisdikciju kolīziju, ja prasība kādas ES dalībvalsts vai Apvienotās Karalistes tiesā ir celta pēc pārejas perioda beigām.

1.2. Tiesvedība, kas uzsākta pēc pārejas perioda beigām

Attiecībā uz tiesvedību, kas uzsākta pēc pārejas perioda beigām, ES dalībvalstu tiesas noteiks savu starptautisko jurisdikciju šādos gadījumos:

- jautājumos, kas ietilpst ES tiesību aktu civillietās un komercietās darbības jomā – pamatojoties uz šiem ES tiesību aktiem, tai skaitā ģimenes tiesību jomā. Ja konkrētajā tiesību aktā noteikts,¹⁴ dalībvalsts tiesa var piemērot savas valsts noteikumus par starptautisko jurisdikciju.
- Jautājumos, kas neietilpst ES tiesību aktu darbības jomā, starptautisko piekritību reglamentēs tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir celta prasība tiesā. Dažos gadījumos starptautiskas konvencijas, it īpaši Hāgas Starptautisko privāttiesību konferences izstrādātās konvencijas, aizstās ES tiesību aktus attiecībās starp ES un Apvienoto Karalisti – ar nosacījumu, ka gan ES/ES dalībvalstis, gan Apvienotā Karaliste ir konvencijas līgumslēdzējas puses (turpmāk “attiecīgās starptautiskās konvencijas”)¹⁵.

Attiecībā uz kādas dalībvalsts tiesā pēc pārejas perioda beigām uzsāktu tiesvedību vai celtām prasībām, ja tiesvedība vai prasības ir saistītas ar tiesvedību, kura notiek kādā Apvienotās Karalistes tiesā un uzsākta pēc pārejas perioda beigām, dalībvalstīs piemēros Regulas (ES) Nr. 1215/2012 33. un 34. pantu.

¹⁰ OV L 351, 20.12.2012., 1. lpp.

¹¹ Sal. ar izstāšanās līguma 67. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

¹² Sal. ar izstāšanās līguma 67. panta 1. punkta b)-d) apakšpunktu.

¹³ Atbilstoši Regulas (EK) Nr. 1215/2012 29., 30. un 31. pantam, Regulas (EK) Nr. 2201/2003 19. pantam un Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 12. un 13. pantam.

¹⁴ Piemēram, Direktīvas (ES) 1215/2012 6. panta 1. punkts.

¹⁵ Parasti šīs konvencijas ir transponētas katras valsts tiesību aktos, kura ir pievienojusies konvencijai.

2. LĪGUMISKAJOS UN ĀRPUSLĪGUMISKAJOS JAUTĀJUMOS PIEMĒROJAMIE TIESĪBU AKTI

ES starptautisko privāttiesību regulējumā ir noteikti vienoti noteikumi dalībvalstīm tiesību normu kolīziju gadījumos līgumisko un ārpuslīgumisko saistību jomā.

2.1. Līgumsaistības

2.1.1. *Noteikumi par Apvienotajā Karalistē piemērojamajiem tiesību aktiem*

Saskaņā ar izstāšanās līguma 66. panta a) punktu Regulu (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I)¹⁶, Apvienotajā Karalistē piemēro līgumiem, kas noslēgti¹⁷ līdz pārejas perioda beigām.

2.1.2. *Noteikumi par ES piemērojamajiem tiesību aktiem*

Izstāšanās līguma 66. panta a) punktā nav minēti ES piemērojamie noteikumi. Drīzāk piemēro Regulu (EK) Nr. 593/2008, kurā noteikta universāla piemērošana¹⁸.

Piemērs: Regulas (EK) Nr. 593/2008 6. pants paredz, ka, neskatoties uz to, par kādas valsts tiesību aktu piemērošanu ir vienojušās puses vai kādi tiesību akti ir piemērojami pēc noklusējuma, patērētājiem ar pastāvīgo dzīvesvietu kādā no ES dalībvalstīm tiek nodrošināta attiecīgās dalībvalsts tiesību aktu obligātā aizsardzība, ja pret viņiem šajā dalībvalstī vēršas trešo valstu tirgotāji – neatkarīgi no tā, vai šie tirgotāji veic uzņēmējdarbību ES vai trešā valstī.

2.2. Ārpuslīgumiskas saistības

2.2.1. *Noteikumi par Apvienotajā Karalistē piemērojamajiem tiesību aktiem*

Saskaņā ar izstāšanās līguma 66. panta b) punktu Regulu (EK) Nr. 864/2007 par tiesību aktiem, kas piemērojami ārpuslīgumiskām saistībām (Roma II)¹⁹, piemēro Apvienotajā Karalistē notikumiem, kas rada kaitējumu un kas notikuši līdz²⁰ pārejas perioda beigām.

¹⁶ OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.

¹⁷ Attiecīgā gadījumā izstāšanās līguma trešās daļas VI nodaļā (“Notiekošā tiesu iestāžu sadarbība civillietās un komercietās”) izmantota terminoloģija no ES tiesību aktiem civillietās un tiesu iestāžu [sadarbības] lietās. Piemēram, jēdzienu “līgums, kas noslēgts” skat. Regulas (EK) Nr. 593/2008 28. pantā.

¹⁸ Regulas (EK) Nr. 593/2008 2. pants. “Universāla piemērošana” nozīmē, ka regulu piemēro pat tad, ja tā norāda uz trešās valsts tiesību aktu piemērošanu.

¹⁹ OV L 199, 31.7.2007., 40. lpp.

²⁰ Attiecīgā gadījumā izstāšanās līguma trešās daļas VI nodaļā (“Notiekošā tiesu iestāžu sadarbība civillietās un komercietās”) izmantota terminoloģija no ES tiesību aktiem civillietās un tiesu iestāžu [sadarbības] lietās. Piemēram, jēdzienu “notikumi, kas rada kaitējumu” skat. Regulas (EK) Nr. 864/2007 31. pantā.

2.2.2. Noteikumi par ES piemērojamiem tiesību aktiem

Izstāšanās līguma 66. panta b) punktā nav minēti ES piemērojamie noteikumi. Drīzāk piemēro Regulu (EK) Nr. 864/2007, kurā noteikta universāla piemērošana²¹.

3. ATZĪŠANA UN IZPILDE

ES starptautisko privāttiesību regulējumā ir noteikumi, kas atviegļina kādas dalībvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu un izpildi citās dalībvalstīs.

3.1. Tiesvedība, kas uzsākta līdz pārejas perioda beigām

Saskaņā ar izstāšanās līguma 67. panta 2. punktu piemēro šādus noteikumus:

- **Regulu (ES) Nr. 1215/2012** piemēro līdz pārejas perioda beigām sāktajās tiesvedībās pasludināto spriedumu atzīšanai un izpildei un līdz pārejas perioda beigām oficiāli sagatavotajiem vai reģistrētajiem publiskajiem aktiem un apstiprinātajiem vai panāktajiem²² tiesas izlīgumiem;
- **Regulu (ES) Nr. 2201/2003 (Brisele IIa)**²³ piemēro līdz pārejas perioda beigām sāktajās tiesvedībās pasludināto spriedumu atzīšanai un izpildei un līdz pārejas perioda beigām oficiāli sagatavotajiem vai reģistrētajiem publiskajiem aktiem un apstiprinātajiem vai panāktajiem²⁴ tiesas izlīgumiem;

Piemērs: Apvienotajā Karalistē pasludināts spriedums par laulības šķiršanu, ja tiesvedība bija uzsākta līdz pārejas perioda beigām, tiks atzīts ES saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 2201/2003 21. pantu pat tad, ja spriedums ir pasludināts pēc minētā datuma.

- **Regulu (EK) Nr. 4/2009 (Uzturēšanas saistību regula)**²⁵ piemēro līdz pārejas perioda beigām sāktajās tiesvedībās pasludināto spriedumu

²¹ Regulas (EK) Nr. 864/2007 3. pants.

²² Attiecīgā gadījumā izstāšanās līguma trešās daļas VI nodaļā (“Notiekošā tiesu iestāžu sadarbība civillietās un komercietās”) izmantota terminoloģija no ES tiesību aktiem civillietās un tiesu iestāžu [sadarbības] lietās. Piemēram, jēdzienus “uzsākta tiesvedība”, “publiski akti, kas oficiāli sastādīti vai reģistrēti” un “tiesu izlīgumi, kuri apstiprināti vai noslēgti” skat. Regulas (ES) Nr. 1215/2012 66. panta 2. punktā.

²³ Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību (OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.).

²⁴ Attiecīgā gadījumā izstāšanās līguma trešās daļas VI nodaļā (“Notiekošā tiesu iestāžu sadarbība civillietās un komercietās”) izmantota terminoloģija no ES tiesību aktiem civillietās un tiesu iestāžu [sadarbības] lietās. Piemēram, jēdzienus “uzsākti tiesas procesi”, “dokumenti, kas oficiāli sastādīti vai reģistrēti kā publiski akti” un “nolīgumi, kas noslēgti” skat. Regulas (EK) Nr. 2201/2003 64. panta 1. punktā.

²⁵ Padomes Regula (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (OV L 7, 10.1.2009., 1. lpp.).

atzīšanai un izpildei un līdz pārejas perioda beigām oficiāli sagatavotajiem vai reģistrētajiem publiskajiem aktiem un apstiprinātajiem vai panāktajiem²⁶ tiesas izlīgumiem;

- **Regulu (EK) Nr. 805/2004 (Eiropas izpildes rīkojums neapstrīdētiem prasījumiem)**²⁷ piemēro līdz pārejas perioda beigām sāktajās tiesvedībās pasludinātajiem spriedumiem un līdz pārejas perioda beigām apstiprinātajiem vai panāktajiem tiesas izlīgumiem un sagatavotajiem publiskajiem aktiem ar nosacījumu, ka pieprasījums par Eiropas izpildes rīkojuma apstiprinājumu iesniegts līdz pārejas perioda beigām.

Izstāšanās līguma 67. panta 2. punkta a)-c) apakšpunktā noteikta kārtība, kādā panākama akta izpilde. Tādējādi šis noteikums attiecas arī uz šādām situācijām:

- tiesvedība ir uzsākta Apvienotajā Karalistē vai ES dalībvalstī, bet spriedums ir pasludināts tikai pēc pārejas perioda beigām;
- spriedumu ir pasludinājusi Apvienotās Karalistes vai ES dalībvalsts tiesa līdz pārejas perioda beigām, taču līdz pārejas perioda beigām tas nav izpildīts ne attiecīgi ES dalībvalstī, ne Apvienotajā Karalistē; un
- Apvienotās Karalistes vai ES dalībvalsts tiesas spriedums ir atzīts par izpildāmu attiecīgi ES dalībvalstī vai Apvienotajā Karalistē līdz pārejas perioda beigām, taču līdz pārejas perioda beigām tas nav izpildīts attiecīgi ne ES dalībvalstī, ne Apvienotajā Karalistē.

Dažos gadījumos ar spriedumu atzīti kreditori var lūgt spriedumu izpildi, kas pasludināti pirms Regulas (ES) Nr. 1215/2012 piemērošanas sākuma 2015. gada 10. janvārī, pirms minētās regulas piemēroja Regulu (EK) Nr. 44/2001 (Regulu “Brisele I”) un vēl pirms tās – 1968. gada Briseles konvenciju. Katrā nākamajā tiesību instrumentā ir noteikums, ar ko nosaka laika tvērumu²⁸. Izstāšanās līguma 67. panta 2. punktā atsauce uz tiesību aktiem ietver minētajos tiesību aktos ietverto atsauci uz iepriekšējiem tiesību aktiem.

3.2. Tiesvedība, kas uzsākta pēc pārejas perioda beigām

ES noteikumi par izpildi neattieksies uz tiesu nolēmumiem, kas pieņemti pēc pārejas perioda beigām uzsāktā sākotnējā tiesvedībā.

²⁶ Attiecīgā gadījumā izstāšanās līguma trešās daļas VI nodaļā (“Notiekošā tiesu iestāžu sadarbība civillietās un komercietās”) izmantota terminoloģija no ES tiesību aktiem civillietās un tiesu iestāžu [sadarbības] lietās. Piemēram, jēdzienus “uzsākta tiesvedība”, “publiski akti, kas ir izdoti” un “apstiprināti vai noslēgti tiesas izlīgumi” skat. Regulas (EK) Nr. 4/2009 75. panta 1. punktā.

²⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 805/2004 (2004. gada 21. aprīlis), ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem (OV L 143, 30.4.2004., 15. lpp.).

²⁸ Piemēram, Regulas (ES) Nr. 1215/2012 66. panta 2. punkts par Regulas (EK) Nr. 44/2001 piemērojamību; Regulas (EK) Nr. 44/2001 66. pants ar atsauci uz Briseles konvenciju.

Dažos gadījumos piemēros attiecīgās starptautiskās konvencijas (skat. iepriekš).

1. piemērs.

Attiecībā uz **laulības šķiršanas procesiem**, kas uzsākti kādā ES dalībvalstī pēc pārejas perioda beigām, piemēros 1970. gada Hāgas konvenciju par laulības šķiršanas un laulāto atšķiršanas atzīšanu²⁹, kura risina šo jautājumu starptautiskā līmenī. Apvienotā Karaliste ir šīs konvencijas līgumslēdzēja puse, taču patlaban tikai 12 ES dalībvalstis ir līgumslēdzējas puses³⁰.

2. piemērs.

Attiecībā uz **uzturēšanas saistību procesiem**, kas uzsākti kādā ES dalībvalstī pēc pārejas perioda beigām, piemēros 2007. gada Hāgas konvenciju par uzturlīdzekļu bērniem un cita veida ģimenes uzturēšanas līdzekļu pārrobežu piedziņu³¹, kura risina šo jautājumu starptautiskā līmenī. Apvienotā Karaliste ir paudusi nodomu parakstīt un ratificēt konvenciju. Konvenciju piemēros attiecībās starp ES un Apvienoto Karalisti attiecībā uz pieprasījumiem un pieteikumiem, kas iesniegti pēc tam, kad Apvienotā Karaliste ir kļuvusi par konvencijas līgumslēdzēju pusi³².

Situācijās, kurās nepiemēro starptautiskas konvencijas, Apvienotajā Karalistē pasludināta sprieduma atzīšanu un izpildi reglamentēs tās dalībvalsts tiesību akti, kurā tiek prasīta atzīšana vai izpilde.

3.3. Ar tiesas izvēles līgumiem saistīti aspekti

Šā paziņojuma 3.1. un 3.2. punkts attiecas arī uz tādas Apvienotās Karalistes tiesas sprieduma atzīšanu un izpildi, kura izraudzīta tiesas izvēles līgumā. Tas nozīmē, ka tiesvedībai, kas, pamatojoties uz tiesas izvēles līgumu, uzsākta Apvienotās Karalistes tiesās pēc pārejas perioda beigām, vairs nepiemēros ES noteikumus par atzīšanu un izpildi ES dalībvalstīs.

Apvienotā Karaliste ir paudusi nodomu pēc pārejas perioda beigām pievienoties 2005. gada Hāgas Konvencijai par tiesas izvēles līgumiem³³. Konvenciju piemēros starp ES un Apvienoto Karalisti attiecībā uz ekskluzīviem tiesas izvēles līgumiem, kas noslēgti pēc tam, kad Apvienotā Karaliste ir kļuvusi par konvencijas līgumslēdzēju pusi³⁴.

²⁹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=80>

³⁰ Skat. tabulu par pašreizējo stāvokli: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=80>

³¹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=131>

³² Konvencijas 56. panta 1. punkts.

³³ Šo konvenciju ir parakstījusi un apstiprinājusi tikai ES, tādējādi Apvienotajai Karalistei šī konvencija bija saistoša, kamēr tā bija ES dalībvalsts.

³⁴ Konvencijas 16. panta 1. punkts.

4. ĪPAŠAS EIROPAS PROCEDŪRAS

ES tiesību aktos par tiesu iestāžu sadarbību civillietās ir paredzētas vairākas īpašas procedūras, piemēram, Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra³⁵ vai Eiropas procedūra maza apmēra prasībām³⁶.

Izstāšanās līguma 67. panta 3. punktā attiecībā uz konkrētām Eiropas procedūrām ir noteikts, ka katru no šīm procedūrām uzsāk, ņemot vērā katras procedūras procesuālos posmus³⁷. Piemēram:

- saskaņā ar izstāšanās līguma 67. panta 3. punkta d) apakšpunktu Regulu (EK) Nr. 1896/2006 par Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru piemēro Eiropas maksājuma rīkojumiem, kas pieprasīti līdz pārejas perioda beigām;
- saskaņā ar izstāšanās līguma 67. panta 3. punkta e) apakšpunktu Regulu (EK) Nr. 861/2007 par Eiropas procedūru maza apmēra prasībām piemēro maza apmēra prasībām, kas iesniegtas līdz pārejas perioda beigām.

5. PROCEDŪRAS TIESU IESTĀŽU SADARBĪBAI STARP DALĪBVALSTĪM

ES tiesību aktos par tiesu iestāžu sadarbību civillietās un komercietās ir noteikta procedūra, lai atvieglotu tiesu iestāžu sadarbību starp dalībvalstīm.

Saskaņā ar izstāšanās līguma 68. pantu līdz pārejas perioda beigām:

- Regulu (EK) Nr. 1393/2007 par dokumentu izsniegšanu³⁸ piemēro tiesas un ārpus tiesas dokumentiem, kas saņemti³⁹ izsniegšanai līdz pārejas perioda beigām.

Tas nozīmē, ka Regulu (EK) Nr. 1393/2007 vairs nepiemēros dokumenta izsniegšanai, kas pēc pārejas perioda beigām uzsākta saistībā ar spēkā esošu sprieduma atzīšanu un izpildi saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1215/2012;

- Regulu (EK) Nr. 1206/2001 par pierādījumu iegūšanu⁴⁰ piemēro pieprasījumiem, kas saņemti⁴¹ līdz pārejas perioda beigām;

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1896/2006 (2006. gada 12. decembris), ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru (OV L 399, 30.12.2006., 1. lpp.).

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 861/2007 (2007. gada 11. jūlijs), ar ko izveido Eiropas procedūru maza apmēra prasībām (OV L 199, 31.7.2007., 1. lpp.).

³⁷ Attiecībā uz maksātnespējas procedūrām skat. šā paziņojuma 6. punktu.

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1393/2007 (2007. gada 13. novembris) par tiesas un ārpus tiesas civillietu vai komercietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs ("dokumentu izsniegšana") (OV L 324, 10.12.2007., 79. lpp.).

³⁹ Saņemti saņēmējā struktūrā, tās valsts centrālajā struktūrā, kurā paredzēts veikt izsniegšanu, vai, izmantojot saņēmējas valsts diplomātiskos vai konsulāros pārstāvjus, pasta pakalpojumus vai tiesu varas amatpersonas, amatpersonas vai citas kompetentas personas.

- Padomes Lēmumu 2001/470/EK, ar ko izveido Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komercietās,⁴² piemēro tiesiskās sadarbības lūgumiem, kas līdz pārejas perioda beigām saņemti no lūguma iesniedzēja kontaktpunkta.

Pēc pārejas perioda beigām ES dalībvalstis vairs nevar uzsākt jaunas tiesiskās sadarbības procedūras ar Apvienoto Karalisti, pamatojoties uz ES tiesību aktiem. Drīzāk šādas procedūras būs jāsāk īstenojot saskaņā ar valsts tiesību aktiem par tiesu iestāžu sadarbību ar trešām valstīm. Dažos gadījumos piemēros attiecīgās starptautiskās konvencijas, ar nosacījumu, ka gan ES / ES dalībvalstis, gan Apvienotā Karaliste ir attiecīgās konvencijas līgumslēdzējas puses⁴³.

6. MAKSĀTNESPĒJA

6.1. Pamatprocedūras, kas sāktas līdz pārejas perioda beigām

Saskaņā ar izstāšanās līguma 67. panta 3. punkta c) apakšpunktu Regula (ES) 2015/848 (Maksātnespējas regula)⁴⁴ ir jāpiemēro maksātnespējas procedūrām un minētās regulas 6. panta 1. punktā minētajām prasībām, ar nosacījumu, ka pamatprocedūras tika uzsāktas⁴⁵ līdz pārejas perioda beigām⁴⁶. Gadījumā, kad pamatprocedūras ir uzsāktas Apvienotajā Karalistē un sekundāras procedūras ir uzsāktas ES dalībvalstī(-īs) līdz pārejas perioda beigām, attiecīgās(-o) dalībvalsts(-u) tiesas saglabā starptautisko piekritību saskaņā ar Regulu (ES) 2015/848. Regulu piemēro arī spriedumiem, mierizlīgumiem vai pagaidu pasākumiem, kas pasludināti šajās procedūrās. Attiecīgi šos spriedumus, mierizlīgumus vai pagaidu pasākumus savstarpēji atzīst starp ES un Apvienoto Karalisti bez papildu formalitātēm un, ja nepieciešams, tos izpilda saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1215/2012 39. līdz 44. pantu un 47. līdz 57. pantu.

⁴⁰ Padomes Regula (EK) Nr. 1206/2001 (2001. gada 28. maijs) par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un krimināllietās (OV L 174, 27.6.2001., 1. lpp.).

⁴¹ Saņemti tiesā, kas saņem pieprasījumu, tās valsts centrālajā institūcijā, kurā lūgta pierādījumu iegūšana, vai regulas 17. panta 1. punktā minētajā centrālajā institūcijā vai kompetentajā iestādē.

⁴² Skat. 8. pantu Padomes Lēmumā 2001/470/EK (2001. gada 28. maijs), ar ko izveido Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komercietās (OV L 174, 27.6.2001., 25. lpp.).

⁴³ Piemēram, attiecībā uz starptautisko bērnu nolaupīšanu iesniedzējas centrālās iestādes pieteikumu var izskatīt saņēmēja centrālā iestāde saskaņā ar 1980. gada Hāgas Konvenciju par starptautiskās bērnu nolaupīšanas civiltiesiskajiem aspektiem.

⁴⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 2015/848 (2015. gada 20. maijs) par maksātnespējas procedūrām (OV L 141, 5.6.2015., 19. lpp.).

⁴⁵ Attiecīgā gadījumā izstāšanās līguma trešās daļas VI nodaļā ("Notiekošā tiesu iestāžu sadarbība civillietās un komercietās") izmantota terminoloģija no ES tiesību aktiem civillietās un tiesu iestāžu [sadarbības] lietās. Piemēram, jēdzienu "procedūras, kas sāktas" skat. Regulas (ES) Nr. 2015/848 84. panta 1. punktā.

⁴⁶ Mērķis ir saglabāt pamatprocedūras, sekundārās procedūras un prasības atbilstoši regulas 6. panta 1. punktam kā vienu kopumu.

6.2. Pamatprocedūras, kas uzsāktas pēc pārejas perioda beigām

Pēc pārejas perioda beigām Apvienotā Karaliste vairs nevarēs sākt maksātnespējas procedūras, pamatojoties uz Regulu (ES) 2015/848.

ES dalībvalstis turpinās piemērot Regulu (ES) 2015/848 un Apvienoto Karalisti ņems vērā kā trešo valsti, kurai regula netiek piemērota.

Maksātnespējas procedūras, kas Apvienotajā Karalistē sāktas pēc pārejas perioda beigām, vairs netiks atzītas ES dalībvalstīs atbilstoši Regulai (ES) 2015/848.

7. CITI JAUTĀJUMI

7.1. Publiskie dokumenti

Izstāšanās līgumā nav minēta Regula (ES) 2016/1191 par publiskajiem dokumentiem⁴⁷.

Ar Regulu (ES) 2016/1191 attiecībā uz dažiem publiskajiem dokumentiem (piemēram, dzimšanas apliecību) atceļ prasību pēc apliecinājuma *apostille* un vienkāršo citas formalitātes. Šīs regulas piemērošana nav atkarīga no datuma, kad kādas dalībvalsts iestāde ir izdevusi publisko dokumentu, bet datuma, kad publisko dokumentu iesniedz citas dalībvalsts iestādēm. Tādēļ regulu vairs nepiemēros publiskam dokumentam, ko izdevušas Apvienotās Karalistes iestādes un kas pēc pārejas perioda beigām iesniegts kādas ES dalībvalsts iestādei — neatkarīgi no šā dokumenta izdošanas datuma un derīguma termiņa.

Pēc pārejas perioda beigām starp ES dalībvalstīm un Apvienoto Karalisti piemēros 1961. gada Hāgas Konvenciju par ārvalstu publisko dokumentu legalizācijas prasības atcelšanu (Konvencija par *apostille*)⁴⁸.

7.2. Juridiskā palīdzība

Saskaņā ar izstāšanās līguma 69. panta 1. punkta a) apakšpunktu Padomes Direktīva 2003/8/EK, ar ko nosaka vienoto noteikumu minimumu attiecībā uz juridisko palīdzību pārrobežu strīdos⁴⁹, ir jāpiemēro juridiskās palīdzības pieprasījumiem, ko saņēvēja iestāde saņēmusi līdz pārejas perioda beigām.

Pēc pārejas perioda beigām Direktīvu 2003/8/EK vairs nepiemēros starp ES dalībvalstīm un Apvienoto Karalisti.

⁴⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1191 (2016. gada 6. jūlijs) par iedzīvotāju brīvas pārvietošanās veicināšanu, vienkāršojot dažu publisko dokumentu uzrādīšanas prasības Eiropas Savienībā, un grozījumiem Regulā (ES) Nr. 1024/2012 (OV L 200, 26.7.2016., 1. lpp.).

⁴⁸ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=41>. Visas ES dalībvalstis un Apvienotā Karaliste ir pilntiesīgas konvencijas līgumslēdzējas puses.

⁴⁹ Padomes Direktīva 2003/8/EK (2003. gada 27. janvāris) par to, kā uzlabot tiesu pieejamību pārrobežu strīdos, nosakot kopīgus obligātus noteikumus attiecībā uz juridisko palīdzību šādos strīdos (OV L 26, 31.1.2003., 41. lpp.).

Starptautiskajās tiesībās nav instrumenta, ar kura palīdzību būtu iespējams risināt šo jautājumu, kā vien šī direktīva.⁵⁰ Tādējādi pēc pārejas perioda beigām juridiskajai palīdzībai pārrobežu strīdos piemēros ES dalībvalstu tiesību aktus.

7.3. Mediācija

Saskaņā ar izstāšanās līguma 69. panta 1. punkta b) apakšpunktu Direktīva 2008/52/EK par konkrētiem mediācijas aspektiem civillietās un komerclietās⁵¹ ir jāpiemēro gadījumos, kad pirms pārejas perioda beigām puses ir vienojušās izmantot mediāciju pēc strīda rašanās, mediāciju ir noteikusi tiesa vai tiesa ir aicinājusi puses izmantot mediāciju.

7.4. Eiropas e-tiesiskuma portāls

Komisija Eiropas e-tiesiskuma portālā⁵² nodrošina informāciju par valstu tiesu sistēmām. Tā kā tiesvedības un procesi, kas uzsākti līdz pārejas perioda beigām, tiks turpināti saskaņā ar ES tiesībām, e-tiesiskuma portālā ar Apvienoto Karalisti saistītā informācija, tai skaitā dinamiskās veidlapas un Apvienotās Karalistes faktu lapas, tiks saglabāta līdz 2022. gada beigām⁵³.

[Eiropas e-tiesiskuma portālā](#) un [Komisijas tīmekļa vietnē par civiltiesībām](#) ir sniegta informācija civiltiesību jomā. Šīs vietnes vajadzības gadījumā tiks atjauninātas ar papildu informāciju.

Eiropas Komisija
Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts

⁵⁰ 1977. gada Eiropas Līgumā par juridiskās palīdzības pieprasījumu nosūtīšanu ir reglamentēti daži būtiski jautājumi: <https://rm.coe.int/1680077322>. Visas ES dalībvalstis un Apvienotā Karaliste ir pilntiesīgas šā līguma dalībnieces.

⁵¹ OV L 136, 24.5.2008., 3. lpp.

⁵² <https://e-justice.europa.eu/home.do?action=home&plang=lv>

⁵³ Informācija tiek saglabāta, pamatojoties uz sarunām ar Apvienoto Karalisti.